

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

www.avp.ro

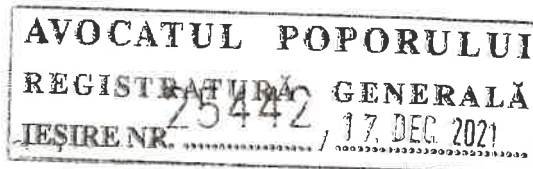

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro

Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Doamnei Popa-Roșu Rodica

Primar al comunei Mogoșești, județul Iași

RECOMANDAREA

Nr. 190 din 17 decembrie 2021

referitoare la respectarea dispozițiilor art. 49 și art. 22 din Constituția României, privind protecția copiilor și a tinerilor și dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

În vederea garantării la nivel constituțional a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, Constituția României a creat instituția Avocatul Poporului, consacrată în Titlul II, capitolul IV, art. 58-60, ceea ce îi conferă acesteia trăsături juridice particulare.

În concordanță cu prevederile art. 24 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului poate emite recomandări care vizează ilegalitatea „*actelor sau faptelor administrative. Sunt asimilate actelor administrative tăcerea organelor administrației publice și emiterea tardivă a actelor.*”

Prin Nota nr. 476/17.08.2021, Avocatul Poporului a aprobat sesizarea din oficiu și a dispus efectuarea de demersuri la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (D.G.A.S.P.C.) Iași, Primăria comunei Mogoșești, județul Iași și Inspectoratul de Poliție Județean (I.P.J.) Iași, în vederea verificării informațiilor apărute în mass-media cu privire la încălcarea dispozițiilor privind protecția copiilor și a tinerilor și dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, prevăzute de art. 49 și art. 22 din Constituția României, respectiv a aspectelor semnalate în articolul de presă intitulat „*Caz extrem de șocant, într-o comună din Iași! Un individ și-a obligat fetițele să îi satisfacă fanteziile demente. Agresorul a ajuns după gratii, iar micuțele au fost ridicate din familie de autoritățile ieșene*”, apărut în ediția online a cotidianului *Bună Ziua Iași* din 14 august 2021, în care se relatează despre **situația a două minore din județul Iași, care au fost victimele neglijării, abuzului fizic și sexual.**

Cazul a intrat în atenția D.G.A.S.P.C. Iași ca urmare a sesizării de către o vecină la Telefonul de Urgență, în data de 9.02.2021, a situației în care se aflau minorii din familie (aceștia locuiau în condiții precare, erau lăsați singuri acasă și, deseori, abuzați fizic, iar partenerul mamei consuma frecvent băuturi alcoolice). În urma evaluării de specialitate, aspectele sesizate s-au confirmat, drept pentru care, în data de 17.02.2021, D.G.A.S.P.C. Iași a dispus instituirea măsurii de protecție specială în regim de urgență la asistent maternal profesionist pentru cei trei copii și a sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași și I.P.J. Iași, în vederea efectuării cercetărilor sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de viol și rele tratamente aplicate minorului, prevăzute de art. 218 și art. 197 din Codul penal.

În motivarea Sentinței Civile nr. _____ a Tribunalului Iași, prin care instanța a dispus înlocuirea măsurii de protecție specială în regim de urgență cu măsura plasamentului la asistent maternal profesionist, sunt consemnate aspecte din care rezultă faptul că situația de abuz și neglijare în care s-au aflat copiii era cunoscută la nivelul comunității locale, respectiv:

- „conform relatărilor mai multor persoane din comunitate (vecină, nașă de botez, cadru medical), **minorii erau abuzați fizic de către ambii părinți și expuși la acte indecente**”;
- **imobilul de locuit era în „stare avansată de degradare”** și era „compus din două camere din care doar una locuibilă, cealaltă fiind folosită ca magazie și având acoperișul parțial dărâmat; grupul sanitar amplasat în curte era defect, iar curtea, la rândul ei, plină de gunoaie”;
- în urma întrevederii cu _____, agent șef principal Mogoșești, „s-a reținut faptul că tatăl copiilor consuma alcool în mod excesiv, fiind violent și a fost însoțit de mai multe ori la _____ pentru agresivitate pe fondul consumului de alcool”;
- „asistentul medical comunitar a transmis nota informativă nr. 1116/12.02.2021, în care a specificat faptul că **tatăl copiilor este violent atât cu partenera, cât și cu copiii: «vecinii acestei familii mi-au solicitat ajutorul de mai multe ori, în vederea luării unor măsuri în ceea ce privește situația acestor copii, deoarece tatăl acestora, în momentul în care ajunge beat acasă, devine foarte violent atât cu mama copiilor, cât și cu aceștia.»** Din discuțiile cu vecinii familiei a reieșit că **ambii parteneri consumă alcool în mod excesiv, își bat copiii**, iar pe fondul consumului de alcool **întrețin relații sexuale în prezența minorilor**. Mai mult, aceștia au „obiceiul de a merge în sat la petreceri/cunoștințe, timp în care **copiii sunt lăsați singuri, nesupravegheați, de multe ori flămânzi**”;
- potrivit anchetei sociale din 15.02.2021, întocmită de către S.P.A.S. Mogoșești, „situația familiei a fost monitorizată, beneficiind de servicii specifice prevenirii separării copiilor de familie, însă **pe parcurs s-a constatat că situația nu s-a îmbunătățit, în familie persistând violența domestică, neglijarea, abuzul emoțional și fizic al copiilor, [...] dezinteres privind nevoile copiilor**”;

Conform art. 89 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, copilul are dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, indiferent de mediul în care acesta se află.

În acest sens, art. 39 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 instituie în sarcina serviciului public de asistență socială obligația de a lua toate măsurile necesare pentru depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi, precum și pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie. De asemenea, potrivit art. 6 alin. (1) din Metodologia din 2015 de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială și modelul standard al documentelor elaborate de către acestea, aprobată prin H.G. nr. 691/2015, serviciul public de asistență socială are obligația de a identifica cu prioritate copiii aflați în situație de risc din unitatea lor administrativ-teritorială. Potrivit art. 5 alin. (2) lit. f), alin. (5) lit. b) și f) și alin. (6) lit. b) și c), copilul poate fi în **situație de risc** în familia care se ocupă de creșterea și îngrijirea lui, în funcție de: **situația socială**, dacă familia are unul sau mai mulți copii în sistemul de protecție specială; **condițiile de locuit**, dacă familia locuiește în condiții improprii, locuința este în stare avansată de degradare, nu este întreținută corespunzător și lipsa igienei; **comportamentele la risc**, dacă există în familie un comportament agresiv al unuia ori mai multor membri ai familiei și/sau istoric de violență în familie și consum excesiv de alcool.

Potrivit art. 114 alin. (1) din Legea nr. 272/2004, **autoritățile administrației publice locale au obligația de a implica colectivitatea locală în procesul de identificare a nevoilor comunității**. Astfel, conform art. 89 alin. (3) din același act normativ, **angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente, au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului**. Mai mult, potrivit art. 7 alin. (3) din Metodologia aprobată prin H.G. nr. 691/2015, **persoanele de la nivel local care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni cu privire la existența unei situații de risc**, respectiv polițistul de proximitate, medicul de familie, cadrele didactice, asistentul medical, mediatorul școlar, mediatorul sanitar, asistentul medical comunitar, **completează fișa de observație, potrivit competențelor legale și o transmit în termen de maximum 48 de ore serviciului public de asistență socială din unitatea administrativ-teritorială în care își desfășoară activitatea**.

Totodată, conform art. 10 alin. (1) lit. o) din Normele metodologice privind organizarea, funcționarea și finanțarea activității de asistență medicală comunitară, aprobate prin H.G. nr. 324/2019, **asistenții medicali comunitari au atribuția de a identifica și notifica autorităților competente cazurile de violență domestică și de abuz**.

Potrivit art. 118 alin. (1) lit. a), h), j) din Legea nr. 272/2004 și art. 8 alin. (7) lit. a), h) și j) din Anexa 3 la Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al compartimentului de asistență socială organizat la nivelul comunelor, aprobat prin H.G. nr. 797/2017, în domeniul protecției copilului, persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale: monitorizează și analizează situația copiilor din unitatea administrativ-teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor; înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecție specială, în condițiile legii; colaborează cu direcția generală de asistență socială și protecția copilului în domeniul protecției copilului. În acest sens, în conformitate cu Metodologia-Cadru din 2011 privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie, aprobată prin H.G. nr. 49/2011, **în cazul în care există o îndoială cu privire la veridicitatea unor fapte și la oportunitatea semnalării, acest obstacol poate fi depășit prin comunicarea cu alți profesioniști, cu precădere cu experții aflați în evidența DGASPC. Orice prezumție de pericol pentru copil trebuie să declanșeze un proces de semnalare către autoritățile abilitate, chiar dacă acesta nu se va confirma.** Mai mult, potrivit art. 41 alin. (2) din Legea nr. 272/2004, **dacă, în urma vizitelor efectuate se constată că dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită, serviciul public de asistență socială este obligat să sesizeze de îndată direcția generală de asistență socială și protecția copilului în vederea luării măsurilor prevăzute de lege.**

Conform art. 2 alin. (4) și (6) lit. a), c)-d) din Legea nr. 272/2004, **principiul interesului superior al copilului** va prevala în toate demersurile și deciziile întreprinse de autoritățile publice, iar în determinarea acestuia se au în vedere nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate, istoricul copilului și capacitatea părinților de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia.

Din analiza răspunsurilor primite și a acțiunilor întreprinse de autoritățile sesizate a reieșit faptul că situația minorilor era cunoscută la nivelul comunității locale. Astfel, au fost constatate carențe la nivelul Compartimentului de Asistență Socială din cadrul Primăriei comunei Mogoșești, județul Iași, în ceea ce privește **notificarea, de către asistentul medical comunitar, a situației de abuz și neglijare în care s-au aflat copiii și sesizarea de îndată a D.G.A.S.P.C. Iași, în vederea luării măsurilor prevăzute de lege.**

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României, ale art. 15 alin. (2), art. 16 și art. 24 alin. (1) și (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului, respectiv apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, emit prezenta:

RECOMANDARE

1. Primarul comunei Mogoșești, județul Iași, urmează ca, în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să întreprindă toate demersurile, diligențele și măsurile legale care să conducă la:

- depistarea precoce a situațiilor de risc în care se pot afla copiii din comunitate și eficientizarea monitorizării acestora, prin **implicarea membrilor Consiliului Comunitar Consultativ în identificarea copiilor aflați în situație de risc**, în conformitate cu dispozițiile art. 114 din Legea nr. 272/2004;
- **informarea** instituțiilor publice sau private și a persoanelor de la nivel local care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni cu privire la existența unei situații de risc, **cu privire la obligația de a completa fișa de observație și de a o transmite în termen de maximum 48 de ore serviciului public de asistență socială**, potrivit art. 89 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 și art. 7 alin. (3) din Metodologia aprobată prin H.G. nr. 691/2015, în vederea asigurării unei intervenții prompte și eficiente în interesul copilului;
- **informarea asistentului medical comunitar cu privire la obligația de a identifica și de a notifica autorităților competente cazurile de violență domestică și de abuz**, prevăzută la art. 10 alin. (1) lit. o) din Normele metodologice aprobate prin H.G. nr. 324/2019;
- conlucrarea eficientă cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași, prin **sesizarea de îndată** a acestei instituții în vederea luării măsurilor prevăzute de lege, conform art. 41 alin. (2) din Legea nr. 272/2004, dacă, în urma vizitelor efectuate, se constată că dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită.

2. Primarul comunei Mogoșești, județul Iași, va informa instituția Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Iași, cu privire la însușirea Recomandării și la măsurile dispuse, în termenul prevăzut de lege.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

București, decembrie 2021

